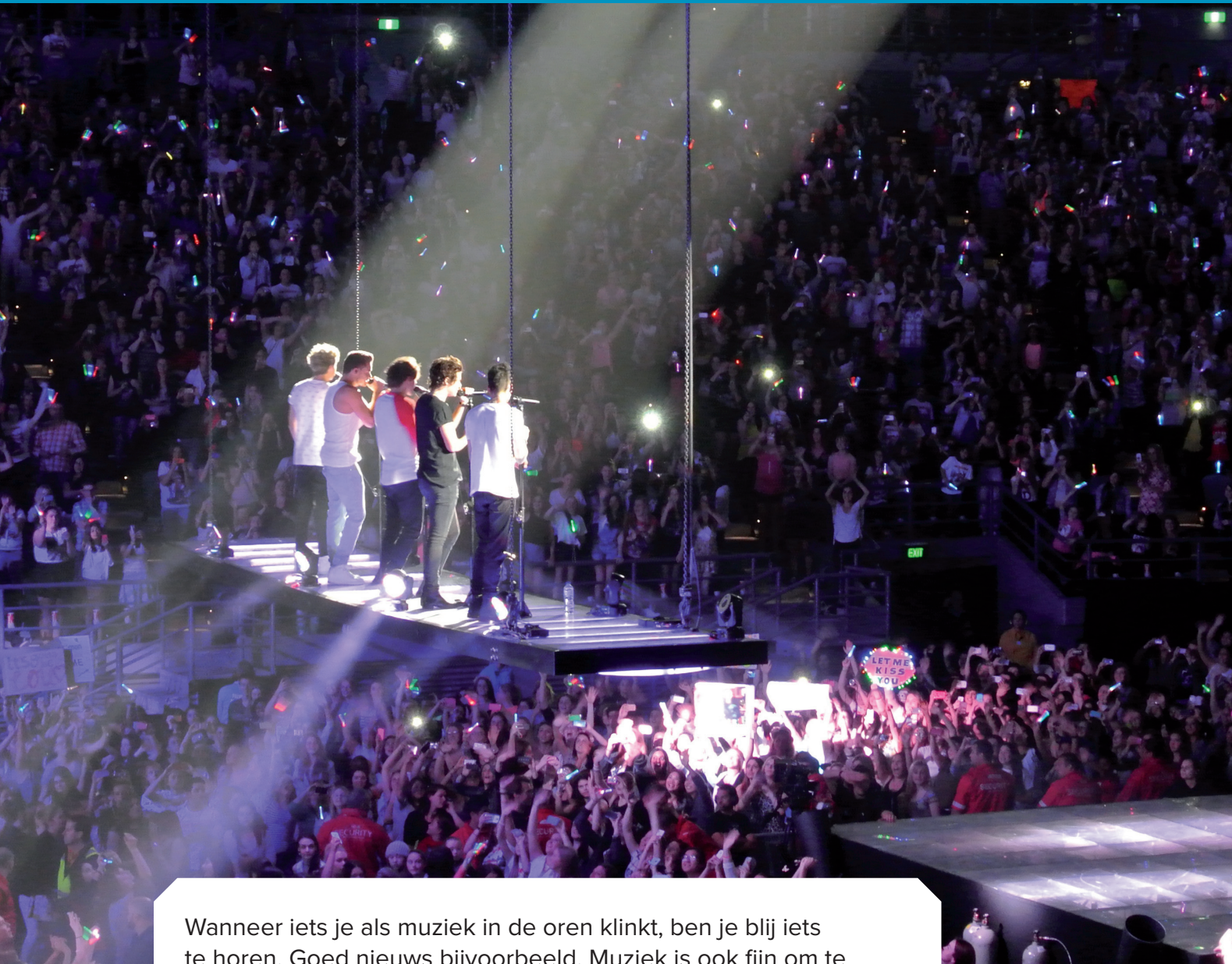

Als muziek in je oren

Wanneer iets je als muziek in de oren klinkt, ben je blij iets te horen. Goed nieuws bijvoorbeeld. Muziek is ook fijn om te horen. Op de radio komen allemaal verschillende liedjes voorbij. Sommige liedjes hoor je vaker op een dag en dat kan weleens een beetje eentonig worden. Toch is het ook leuk om een liedje vaker te horen, want op een gegeven moment kun je het liedje meezingen.

Bij taalverzorging is het net zo iets. Het is belangrijk dat je veel oefent en handelingen steeds op dezelfde manier uitvoert. Dan kun je na deze module de werkwoorden op de juiste manier vervoegen en moeiteloos goede zinnen schrijven.

Wat ga je doen?

Je gaat aan de slag met allerlei opdrachten die met taalverzorging te maken hebben.

Je herhaalt de belangrijkste regels van leerjaar 2 en je leert nieuwe regels.

Het thema in deze module is muziek en je zult dan ook veel over muziek en artiesten lezen.

Wat heb je daarbij nodig?

Om de opgaven goed te kunnen maken, heb je informatie over spelling en grammatica nodig.

Wat leer je?

Je herhaalt en leert:

- hoe je werkwoorden vervoegt in verschillende tijden;
- hoe je verschillende werkwoorden herkent;
- hoe je hoofdletters en leestekens gebruikt;
- hoe je ervoor kunt zorgen dat je foutloos schrijft;
- hoe je zinnen kunt samenvoegen;
- hoe je zinnen ontleeft in zinsdelen;
- hoe je die zinsdelen benoemt;
- hoe je kunt beoordelen wat je al kunt en waaraan je nog aandacht moet besteden.

1

Nederpop

Muziek verandert steeds. Wat twintig jaar geleden een grote hit was, hoor je nu bijna niet meer op de radio. Over twintig jaar hoor je de liedjes die vandaag populair zijn, waarschijnlijk nog nauwelijks. Kortom: tijden veranderen. Daar gaan we het nu ook over hebben bij werkwoordspelling. Als de tijd verandert, moet je iets doen met een werkwoord. Op dit perron ga je aan de slag met de werkwoordstijden en de regels.

1 Op tijd - 1

Lees de theorie **Werkwoordstijden** op bladzijde 4. Vul dan in onderstaande zinnen de juiste vorm van het werkwoord in de tegenwoordige tijd in. Kijk naar het voorbeeld in zin 1.

- 1 Mijn zus **speelt**..... gitaar. (spelen)
- 2 Ze al anderhalf jaar gitaarles. (hebben)
- 3 Volgend jaar ze een optreden doen in het buurthuis. (willen)
- 4 Het vast een hele leuke avond. (worden)
- 5 Ze al erg goed en ze kan veel liedjes uit haar hoofd spelen. (zijn)
- 6 Dat optreden ze helemaal zelf. (organiseren)
- 7 Mijn zus dan ook een paar nieuwe liedjes. (bedenken)
- 8 Ik dat ze ook erg mooi kan zingen. (vinden)
- 9 Als ze ik altijd zo trots op haar. (optreden, zijn)
- 10 Volgens mij ik haar grootste fan. (zijn)

2 Radio 538

Lees de theorie **Werkwoordstijden**. Zet de werkwoorden in onderstaande zinnen in de onvoltooid verleden tijd. Kijk naar het voorbeeld in zin 1.

- 1 In 1992 **begon**..... Radio 538 met het uitzenden van radioprogramma's. (beginnen)
- 2 De zender zich tot jongeren en volwassenen tot ongeveer 50 jaar. (richten)
- 3 De luisteraars een voorkeur voor pop-, rock-, dance- en r&b-muziek. (hebben)
- 4 Het station veel actuele hits, meestal uit de Nederlandse Top 40. (draaien)
- 5 Radio 538 de opvolger van Sky Hitradio, een zusterstation van Sky Radio. (zijn)
- 6 Een aantal voormalige discjockeys van de Veronica Omroep Organisatie dit nieuwe radiostation. (organiseren)
- 7 Het getal 538 naar de golflengte waarop Veronica in de jaren zeventig uitzond vanaf zee. (538 meter op de middengolf) (verwijzen)
- 8 De uitzendingen van Radio 538 gemaakt in Studio Concordia. (worden)
- 9 Uiteindelijk Radio 538 van Bussum naar Hilversum. (verhuizen)

Werkwoordstijden

De **persoonsvorm** is de enige werkwoordsvorm die aangeeft in welke **tijd** de zin staat: de tegenwoordige tijd (tt) of de verleden tijd (vt). Daarnaast kun je aan de persoonsvorm zien of de zin in het **enkelvoud** of het **meervoud** staat. Daarom kan de persoonsvorm dus telkens een andere vorm hebben.

De meeste werkwoorden hebben **vijf** verschillende persoonsvormen: **drie** in de **tegenwoordige** tijd en **twee** in de **verleden** tijd. Bijvoorbeeld: de vijf persoonsvormen van het werkwoorden **zingen** zijn: **zing, zingt, zingen, zong** en **zongen**.

Een zin kan ook nog in de voltooid (v) of onvoltooid (o) tijd staan. Een zin is voltooid als het hulpwerkwoord **hebben** of **zijn** in de zin staat én er een voltooid deelwoord in de zin staat.

Bijvoorbeeld: Mijn zusje **heeft** jaren **gezongen**.

Het woord **heeft** is het hulpwerkwoord, **gezongen** is het voltooid deelwoord. Deze zin staat dus in de voltooid tijd. De zin staat in de tegenwoordige tijd, omdat de persoonsvorm **heeft** in de tegenwoordige tijd staat.

Leer de volgende afkortingen:

ott = onvoltooid tegenwoordige tijd:	Ik zing.
ovt = onvoltooid verleden tijd:	Ik zong.
vvt = voltooid tegenwoordige tijd	Ik heb gezongen.
vvt = voltooid verleden tijd	Ik had gezongen.

Klank

Sommige werkwoorden veranderen in de verleden tijd van klank. Zoals: Ik **zing** - Ik **zong**.

Bij werkwoorden waarbij de klank hetzelfde blijft, gebruik je het ezelsbruggetje **'t ex-kofschip**.

Je let daarbij op de medeklinkers, dus op de **t, x, k, f, s, ch** en **p**.

Regel 'T EX-KOFCHIP

Stap 1: neem het hele werkwoord: **luisteren**.

Stap 2: haal -en eraf: **luister**.

Stap 3: zit de medeklinker vóór -en in 't ex-kofschip?

Luister, de **r** zit niet in 't ex-kofschip, dus ...

Nee + de(n) Hij luister**de** naar de muziek. (enkelvoud)

De kinderen luister**den** goed. (meervoud)

Stap 1: neem het hele werkwoord: **dansen**.

Stap 2: haal -en eraf: **dans**.

Stap 3: zit de medeklinker vóór -en in 't ex-kofschip?

dans, de **s** zit wel in 't ex-kofschip, dus ...

Ja + te(n) Zij dan**ste** op de muziek. (enkelvoud)

De meisjes dan**sten** rond. (meervoud)

Bij werkwoorden met een **z** en een **v** verander je de **z** in een **s** en de **v** in een **f** om weer een goed woord te krijgen.

suizen

suiz

de **z** zit niet in 't ex-kofschip, **z** wordt **s**, dus

het suisde

ze suisden

verven

verv

de **v** zit niet in 't ex-kofschip, **v** wordt **f**, dus

ik verfde

ze verfden

Je hebt al eerder geleerd dat elk werkwoord één voltooid deelwoord heeft. Het voordeel van het voltooid deelwoord is dat je het **altijd** op dezelfde manier schrijft.

Je hebt hier weer te maken met die drie groepen werkwoorden.

- 1 Het voltooid deelwoord van de werkwoorden in de groep **spelen** eindigt op **-d**: gespeeld
- 2 Het voltooid deelwoord van de werkwoorden in de groep **stoppen** eindigt op **-t**: gestopt
- 3 Het voltooid deelwoord van de werkwoorden in de groep **slapen** eindigt op **-en**: geslapen

Als je niet zeker weet of een voltooid deelwoord op **-t** of **-d** moet eindigen, moet je het woord langer maken.

Dan kun je het meestal horen.

- Het meisje is erg **verandert / veranderd**.

Als je het voltooid deelwoord langer maakt, hoor je dat het een **-d** moet zijn: **veranderde**.

- De jongen heeft hard **gefietsd / gefietsd**.

Als je het voltooid deelwoord langer maakt, hoor je dat het een **-t** moet zijn: **gefietsde**.

3 z en v

Hieronder staan zinnen met werkwoorden die een **z** of een **v** hebben. Vul steeds de juiste werkwoordsvorm in de aangegeven tijd in. Kijk naar het voorbeeld in zin 1.

- 1 Gisteren **hoosde** het tijdens het concert in het park. (hozen - ovt)
- 2 Hij voor zijn muziek. (leven - ott)
- 3 De koeien in het weiland naast het concertgebouw. (grazen - ovt)
- 4 Hij een geweldig optreden. (geven - ott)
- 5 Ze dat ze mijn lievelingsliedje zou spelen. (beloven - ovt)
- 6 Omdat ze zo druk met gitaarles was, ze haar vriendinnen een beetje.
(verwaarlozen - ovt)
- 7 Mijn zus na het concert in een hotel. (verblijven - ovt)
- 8 Sükran helemaal alleen naar Rotterdam. (reizen - ovt)
- 9 In het weekend Britt haar hele kamer keurig wit. (verven - ovt)
- 10 Paskal de bladmuziek tijdens het optreden op een iPad. (lezen - ott)

4 Op tijd - 2

Hieronder zie je tien zinnen. Vul steeds de juiste werkwoordsvorm in de aangegeven tijd in.

- 1 De regen het optreden, maar dat ik
(verpesten - ott, hebben, verwachten - vvt)
- 2 Ik tranen om de grapjes van Gers Pardoel.
(hebben, lachen - vtt)
- 3 Ik hier prachtige mokken van Miss Montreal krijgen. (kunnen - ott)
- 4 Je dat je geen fan , maar jij
dat je Gers geen leuke artiest (zeggen, zijn, bedoelen, vinden - ott)
- 5 Ik het al, dit het allermooiste liedje! (weten - ovt, zijn - ott)
- 6 Je me dat album niet cadeau te , want ik het al.
(hoeven, doen, hebben - ott)
- 7 Vanavond ik een uur tot Justin het podium opkwam.
(hebben, wachten - vtt)
- 8 De storm over het festivalterrein, dus iedereen
naar binnen. (razen, vluchten - ott)
- 9 Ik bij concerten van artiesten bij wie ik nog nooit
(komen - ott, zijn, zijn - vtt)
- 10 Ik en naar de kassa om mijn kaartje te
(uitstappen, wandelen, kopen - ott)

5 Hits van Trijntje

Hieronder zie je regels uit liedjes van Trijntje Oosterhuis. Vul steeds de juiste werkwoordsvorm in de gegeven tijd in.

- 1 je mij? Wie ken je dan? (kennen - ott)
- 2 je? Hier ben ik. (hebben, roepen - vtt)
- 3 Wie me mee? (nemen - ott)
- 4 Niets verborgen van mijn naaktheid. (zijn - ott)
- 5 De wind met waaien en bevroren de maan.
(ophouden, zijn - ott)
- 6 Ik niet dat ik na een blik zo veel van je houden (weten, zullen - ovt)
- 7 Voor zo veel wezenlijke dingen ik blind tot dit moment. (lijken - ovt)
- 8 We allemaal, net als baby's. (janken - ovt)
- 9 Ik m'n hele eigen shit vanuit het niets
(hebben, bouwen - vtt)
- 10 Ik hoe alles in elkaar (weten, steken - ott)

6 In welke tijd

Hieronder staan regels uit bekende Nederlandstalige liedjes. Geef aan in welke tijd de zinnen staan.

- 1 **De meeste dromen zijn bedrog, maar als ik wakker word naast jou, dan droom ik nog.**
A ott B ovt C vtt
- 2 **Mijn zoon was gisteren jarig, hij werd acht jaar oud, mijn schat.**
A ott B ovt C vtt
- 3 **Jij wist wel wie ik was.**
A ott B ovt C vtt
- 4 **Ik heb het geprobeerd.**
A ott B ovt C vtt
- 5 **Je kust me, je sust me, omhelst me, gerust me.**
A ott B ovt C vtt
- 6 **Morgen zal het vrede zijn.**
A ott B ovt C vtt
- 7 **Zelfs je naam is mooi.**
A ott B ovt C vtt
- 8 **Papa, ik lijk steeds meer op jou.**
A ott B ovt C vtt
- 9 **Nederland was koel en kil.**
A ott B ovt C vtt
- 10 **Waarom is alles zo gegaan?**
A ott B ovt C vtt

7

F1rstman & DJ YOUSS-F Ft Boef

Lees de zinnen uit het liedje **Overal** van F1rstman & DJ YOUSS-F Ft Boef eerst goed door. Ze staan in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Zet vervolgens alle zinnen in de onvoltooid verleden tijd.

1 Overal waar ik ga, zie ik alleen je naam.

.....

2 Zeg, waar kom je vandaan?

.....

3 Ik wil weten hoe ik je nu vragen moet.

.....

4 En over land en over zee ga ik op zoek naar jou.

.....

5 Habibi, zeg, waar hang je uit, want jij maakt mij zo lauw.

.....

6 En als het gaat om leuke dingen, geef ik alles weg.

.....

8

Samengesteld?

Lees de theorie **Samengestelde zinnen** op bladzijde 8 en geef van de onderstaande zinnen aan of het een samengestelde zin is of niet.

1 Binnenkort gaan we naar het concert van Nick en Simon.

samengesteld / niet samengesteld

2 Omdat ik geen rijbewijs heb, mag ik met mijn oudere nicht mee.

samengesteld / niet samengesteld

3 Het concert is in Ahoy in Rotterdam en dat is een mooie zaal.

samengesteld / niet samengesteld

4 Mijn zus kan niet mee, omdat ze geen geld had voor een kaartje.

samengesteld / niet samengesteld

5 Ik heb het kaartje voor mijn verjaardag gekregen, dus dat is heel fijn.

samengesteld / niet samengesteld

6 Kaartjes voor Nick en Simon kosten ongeveer vijftig euro.

samengesteld / niet samengesteld

7 Nick en Simon zullen vast alle grote hits gaan zingen.

samengesteld / niet samengesteld

8 Er zullen ook wel weer spulletjes verkocht worden en dan koop ik een T-shirt.

samengesteld / niet samengesteld

9 De titel van het concert is '10 jaar Nick en Simon'.

samengesteld / niet samengesteld

10 Mijn ouders wilden er niet naartoe, want ze vinden Rotterdam te ver weg.

samengesteld / niet samengesteld

Samengestelde zinnen

Een **samengestelde zin** is een zin die uit twee of meer zinnen bestaat. Deze zinnen noem je **deelzinnen**. Iedere deelzin heeft een eigen persoonsvorm. De deelzinnen worden samengevoegd door middel van een **voegwoord**. Veel voorkomende voegwoorden zijn: **en, of, maar, want, dat, omdat, doordat, nadat, voordat, zodat, als, dus, sinds, toen, wanneer, zoals, terwijl**.

Voegwoorden geven tekstverbanden aan: tegenstelling, opsomming, voorbeeld, conclusie, reden, mening/argument en oorzaak/gevolg.

Ik luister graag naar muziek, maar mijn moeder kijkt liever tv.

Dit is een samengestelde zin. De twee zinnen zijn: Ik luister graag naar muziek. Mijn moeder kijkt liever tv.

De persoonsvormen in deze zinnen zijn: luister en kijkt.

Het voegwoord is: maar (tekstverband: tegenstelling).

Lina houdt van gitaarspelen, daarom heeft ze gitaarles genomen.

Dit is een samengestelde zin. De twee zinnen zijn: Lina houdt van gitaarspelen. Ze heeft gitaarles genomen.

De persoonsvormen in deze zinnen zijn: houdt en heeft.

Het voegwoord is: daarom (tekstverband: reden).

Het is duidelijk te zien dat Elmer verliefd is, want hij bloost telkens als hij Sara ziet.

Dit is een samengestelde zin. De zinnen zijn: Het is duidelijk te zien. Elmer is verliefd. Hij bloost telkens. Hij ziet Sara.

De persoonsvormen in deze zinnen zijn: is, is, bloost en ziet.

De voegwoorden zijn: **dat, want** (tekstverband: reden) en **als** (tekstverband: voorwaarde).

9

De voegwoorden

Hieronder staan nogmaals de eerste zes zinnen van opdracht 8 **Samengesteld?** Noteer bij de zinnen die samengesteld zijn het voegwoord. Bij zinnen die niet samengesteld zijn zet je een kruisje.

- 1 Binnenkort gaan we naar het concert van Nick en Simon.
voegwoord
- 2 Omdat ik geen rijbewijs heb, mag ik met mijn oudere nicht mee.
voegwoord
- 3 Het concert is in Ahoy in Rotterdam en dat is een mooie zaal.
voegwoord
- 4 Mijn zus kan niet mee, omdat ze geen geld had voor een kaartje.
voegwoord
- 5 Ik heb het kaartje voor mijn verjaardag gekregen, dus dat is heel fijn.
voegwoord
- 6 Kaartjes voor Nick en Simon kosten ongeveer vijftenzestig euro.
voegwoord

10

Aan de slag met Jonna Fraser

Hieronder staan zinnen die je gaat samenvoegen tot één zin. Schrijf de nieuwe zin op en gebruik een of meerdere voegwoorden.

- 1 Jonna Fraser maakt toffe muziek. Mijn broer heeft zijn eerste album gekocht.

.....

.....

- 2 Jonna is een Nederlandse rapper. Hij heeft Surinaamse roots.

.....

.....

- 3 Hij heeft een hit gescoord met **Ik kom bij je**. Dat nummer stond lang in de top 40.

.....

.....

- 4 Het is een leuke samenwerking met Frenna. Je ziet dat. Ze komen als echte vrienden over.

.....

.....

- 5 In de clip heeft Jonna ruzie met zijn vriendin. Aan het einde vindt hij weer een ander meisje.

.....

.....

- 6 Het meisje zit achter in zijn auto. Zijn vriendin heeft het uitgemaakt.

.....

.....

11

Anouk

Lees de theorie **Hoofdzinnen en bijzinnen**. Schrijf eerst het voegwoord op dat de samengestelde zinnen verbindt. Geef dan bij elke zin aan om welke combinatie het gaat. De eerste is alvast voorgedaan.

- 1 De zangeres Anouk brak door in 1997 en ze stond sindsdien met verschillende nummers in de hitlijsten.
voegwoord: en, hoofdzin: De zangeres Anouk brak door in 1997,.....
hoofdzin: ze stond sindsdien met verschillende nummers in de.....
hitlijsten.....
- 2 Midden jaren negentig stapte Anouk uit de band en ze ging verder met een eigen begeleidingsband.

- 3 In 1995 bracht haar manager haar in aanraking met zanger Barry Hay, omdat hij haar talent zag.

- 4 Nadat Hay haar zag optreden op het Zeeheldenfestival in Den Haag, was hij enthousiast over haar zangkwaliteiten.

- 5 In 1997 kwam Anouks single **Nobody's Wife** uit en die stond wekenlang hoog in de Nederlandse hitlijsten.

- 6 Toen Anouks album drie keer platina had behaald, was Anouk de bestverkopende artiest van het jaar.

- 7 Doordat ze zo veel succes had, trad Anouk vaak op.

